

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukainen poikkeaminen rauhoitetun valkolehdokin rauhoitussäännöksistä

1 Asia

Valkolehdokin (*Platanthera bifolia*) rauhoitusmääräyksistä poikkeamista koskeva luonnonsuojelulain 83 §:n mukainen poikkeuslupa, Orimattila, kiinteistöt 560-411-6-58, 560-420-7-9, 560-411-1-135 (määräala 560-411-1-135-M601)

2 Hakija

Fortum Power and Heat Oy

3 Vireilletulo

10.10.2025

4 Hakemus

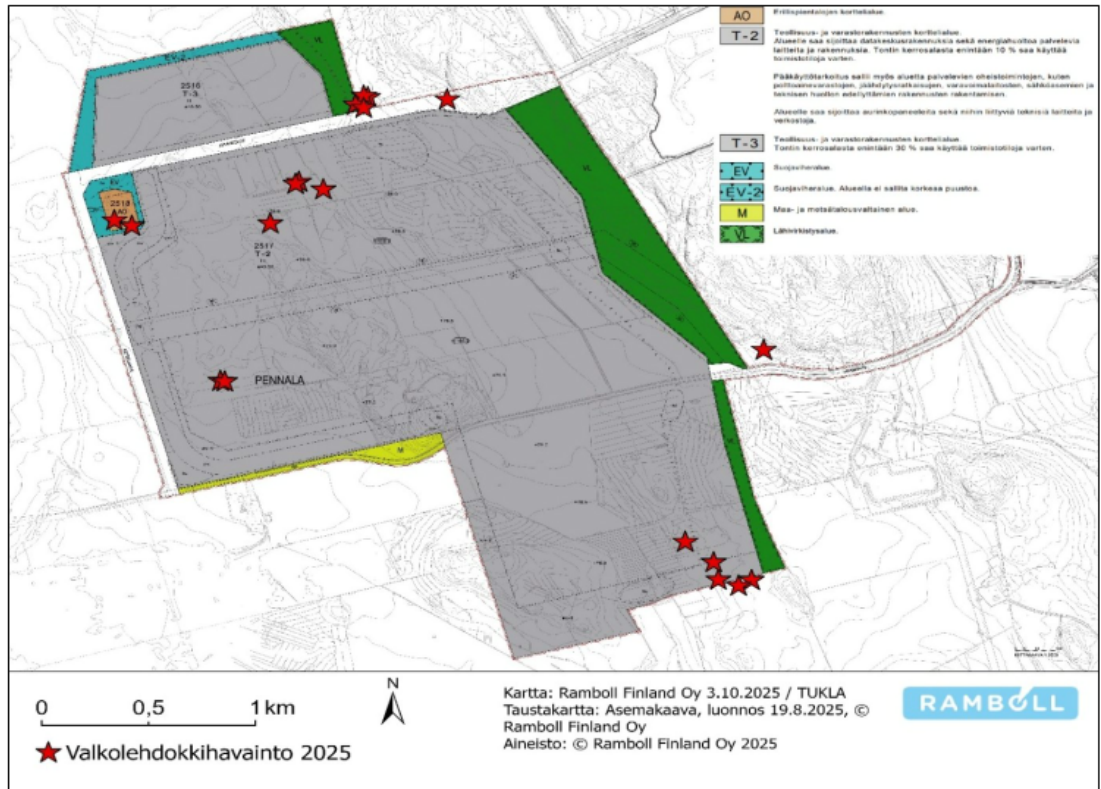
Fortum Power and Heat Oy hakee Lupa- ja valvontavirastolta lupaa saada poiketa luonnonsuojelulain (9/2023) 74 § mukaisista valkolehdokin (*Platanthera bifolia*) rauhoitussäännöksistä Pennalan datakeskuksen hankealueella Orimattilassa. Valkolehdokki on rauhoitettu luonnonsuojeluasetuksella (1066/2023). Luonnonsuojelulain (9/2023) 74 §:n mukaan rauhoitettua kasvia, sen osaa tai siemeniä ei saa poimia irti, ottaa juurineen eikä hävittää. Lupa- ja valvontavirasto voi myöntää luvan poiketa rauhoitussäännöksistä, jos lajin suojelutaso säilyy suotuisana.

Datakeskuksen hankealueelle ollaan laatimassa Pennalan teollisuusalueen osayleiskaavaa sekä A217 Rautamäentien asemakaavaa. Kiinteistöt, joilla siirrettävät valkolehdokit sijaitsevat, ovat Fortumin omistuksessa. Määräalan 560-411-1-135-M601 osalta omistusoikeus siirtyy Fortumille Rautamäen asemakaavan saatua lainvoiman.

Vuonna 2025 tehdyssä luontoselvityksessä hankealueelta havaittiin kaikkiaan 17 valkolehdokkiesiintymää, joissa kasvoi yhteensä 59 kasvia. Luontoselvitys on esitetty hakemuksen liitteenä. Osa alueella kasvavista valkolehdokkiyksilöistä on jäämässä muuttuvan maankäytön alle. Esiintymät sijoittuvat valtaosin kuusi- ja koivuvaltaisiin tuoreisiin ja lehtomaisiin kangasmetsiin. Kullakin esiintymällä havaittiin 1-14 kasviyksilöä, useimmiten yksi yksilö. Hakemuksen mukaan valkolehdokkiesiintymät pyritään ensisijaisesti säästämään kasvupaikoillaan. Niille yksilöille, joiden menestyminen nykyisillä kasvupaikoillaan on mahdotonta tai hyvin epätodennäköistä rakentamisen seurauksena, haetaan siirtämislupaa lieventämiskeinona.

Valkolehdokit, joille haetaan siirtolupaa, sijoittuvat alueen asemakaavaluonnoksessa (19.8.2025) pääosin teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueeksi (T-2) osoitetulle alueelle (kuva 1). T-2-alueen lisäksi siirrettäviä esiintymiä sijoittuu sekä hankealueen

pohjoisosaan rakennettavan tien, että VL-alueen kohdalle. Hankealueen eteläosassa valkolehdokkeja on jäämässä T2-alueen suojaviheralueeksi tarkoitetulle osalle.

Kuva 4-1. Hankealueella havaittujen valkolehdokiesiintymien sijoittuminen suhteessa asemakaavaluonnokseen. (Ramboll Finland Oy 2025a).

Kuva 1. Ote asemakaavaluonnoksesta sekä alueen valkolehdokkihavainnot (punaiset tähdet). Muuttuvan maankäytön alueelle (valtaosin harmaalla merkityllä teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueella (T-2)) jäävät valkolehdokkiyksilöt on tarkoitus siirtää asemakaavan itäosaan osoitetulle pohjoisimmalle VL-alueelle (osoitettu vihreällä).

Lieventämistoimena hakija esittää hakemuksessa kuvattujen esiintymien siirtämistä uusille, lajille parhaiten soveltuville sekä säilyville elinympäristöille. Siirrettävät valkolehdokkiyksilöt siirretään asemakaavan itäosaan osoitetulle pohjoisemmalle VL-alueelle, noin 0,1-3,1 kilometrin etäisyydelle nykyisiltä kasvupaikoiltaan. VL-alue on Fortumin omistuksessa. VL-alueen reunalla esiintyy jo valkolehdokkia, ja kasviyksilöiden siirtäminen olemassa olevien esiintymien läheisyyteen lisää siirtoistutuksen onnistumistodennäköisyyttä. Uuden elinympäristön arvellaan olevan lajille suotuisa. Vuoden 2025 havaintojen perusteella siirrettäviä yksilöitä on noin 45, mutta tarkka siirrettävä kasviyksilöiden määrä selvitetään ennen siirtoa tehtävässä maastokartoituksessa.

Siirtäminen toteutetaan syksyllä kukinnan jälkeen, jotta maaperä on kosteaa ja juurtumisen onnistumismahdollisuudet ovat mahdollisimman korkeat. Kasvien mukana siirretään reilun kokoinen juuripaakku maata. Valkolehdokin siirrot toteutetaan käsityönä.

Fortum on etsinyt sijoituspaikkoja merkittäville energiaintensiivisille teollisuusinvestoinneille ympäri Suomea. Orimattilan Pennalan alue on valikoitunut kohteeksi useasta eri syystä, joita on kattavasti avattu hakemuksessa. Alueella mm. sijaitsee kantaverkon sähköasema, ja alueella on erinomaiset logistiset yhteydet.

Suunniteltu datakeskusalue on osoitettu voimassa ja vireillä olevissa maakuntakaavoissa teollisuusalueiksi. Suunniteltua datakeskusaluetta rajoittavat alueen ympärillä olevat toiminnot, kuten pohjoisessa ja lännessä kulkeva Porvoonjoki, olemassa oleva asutus, idässä sijaitseva suuri mäki sekä Fingridin kantaverkon sähköasema. Suunnittelualueen ainoa pirstoutumaton yhtenäinen rakennusaluekokonaisuus sijoittuu nyt suunnitellun asemakaavan alueelle. Alueelle on suunniteltu konesalirakennuksia, joihin sijoittuvat datakeskuksen toiminnan kannalta tärkeimmän paljon sähkö vaativat toiminnot. Konesalien toteuttaminen vaatii laajan yhtenäisen alueen. Hyperluokan datakeskuksessa pelkkä laitemäärä sekä jäähdytysjärjestelmät (ilmastointiyksiköt ja jäähdyttimet) vaativat paljon fyysistä tilaa. Konesalit ovat rakennuksina niin suuria, että niiden sijoittaminen tontille vaatii aina tarkkaa suunnittelua ja sovittamista. Konesalien lisäksi alueelle suunnitellaan muita datakeskustoiminnan vaativia oheistoimintoja, kuten sähköasemia, varavoimakoneita, toimistotiloja, pysäköintialueita, logistiikka-alueita ja teknisen huollon vaatimia tiloja, joten vaihtoehtoista ratkaisua konesalien sijoittamiselle ei alueella ole.

5 Määräykset, joita hakemus koskee

Valkolehdokki on luonnonsuojeluasetuksella (1066/2023) rauhoitettu kasvilaji koko maassa. Luonnonsuojelulain 74 §:n mukaan rauhoitettua kasvilajia, sen osaa tai siemeniä ei saa poimia, kerätä, leikata irti, ottaa juurineen eikä hävittää.

Lupa- ja valvontavirasto voi luonnonsuojelulain 83 § mukaan myöntää luvan poiketa em. kiellosta, jos siitä ei ole haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle.

6 Lupa- ja valvontaviraston päätös

Lupa- ja valvontavirasto myöntää hakijalle luvan poiketa valkolehdokkia koskevasta luonnonsuojelulain 74 §:n mukaisesta kiellosta hakemuksen mukaisesti seuraavin ehdoin:

1. Lupa on voimassa 31.12.2035 asti Pennalan datakeskuksen hankealueella Orimattilassa.
2. Luvan mukaisia toimenpiteitä tehtäessä tämä lupa on pidettävä mukana (esim. puhelimessa) ja pyydettyä esitettävä.
3. Siirrettävien valkolehdokkiyksilöiden kasvupaikat ja niiden lähialueet tulee kartoittaa ennen siirtoa parhaaseen kukinta-aikaan, jotta mahdollisimman suuri

osa yksilöistä saadaan huomioitua. Siirtäminen tulee toteuttaa syksyllä kukinnan jälkeen hakemuksessa esitetyn mukaisesti.

4. Siirtoistutuksia tulee seurata kolmen vuoden ajan siirtämisestä.
5. Luvan saaja vastaa tarvittavien lupien hakemisesta muilta viranomaisilta ja tarvittavasta yhteydenpidosta muihin alueen maanomistajiin.
6. Luvan saaja vastaa siitä, että kaikki luvan mukaisiin toimenpiteisiin osallistuvat ovat tietoisia tämän luvan sisällöstä.
7. Lupa- ja valvontavirasto valvoo tämän luvan noudattamista ja voi tarvittaessa tehdä maastokäyntejä.
8. Luvan käytöstä on raportoitava Lupa- ja valvontavirastolle vuosittain 31.12. mennessä. Raportti toimitetaan viraston kirjaamoon osoitteeseen kirjaamo@lv.fi tämän päätöksen asiatussella varustettuna. Raportista on käytävä ilmi siirtoistutusten ajankohta, siirrettyjen valkolehdokkiyksilöiden määrä, siirtoistutusalueen sijainti sekä seurannan tulokset.

6.1 Perustelut

Hakemus täyttää luonnonsuojelulaissa määritellyt poikkeusluvan myöntämisen perusteet ja poikkeuslupa voidaan myöntää.

Valkolehdokki on luonnonsuojeluasetuksella rauhoitettu kasvilaji koko maassa. Luonnonsuojelulain (9/2023) 74 §:n mukaan rauhoitettua kasvia, sen osaa tai siemeniä ei saa poimia, kerätä irti, ottaa juurineen eikä hävittää. Lupa- ja valvontavirasto voi luonnonsuojelulain 83 § 1 momentin nojalla myöntää luvan poiketa 74 §:n rauhoitussäännöksistä, jos siitä ei ole haittaa eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai saavuttamiselle. Eliölajin suojelutaso on suotuista, jos se pystyy pitkällä aikavälillä säilymään elinvoimaisena luontaisissa elinympäristöissään (luonnonsuojelulaki 3 §).

Valkolehdokki on arvioitu elinvoimaiseksi (LC) viimeisimmässä uhanalaisluokituksessa. Lajin esiintymisestä Päijät-Hämeessä ei ole kattavaa tietoa. Suomen lajitietokeskuksen tietokannassa on yhteensä 244 asiantuntijoiden tai asiantuntevien harrastajien tekemää, varmistettua valkolehdokkihavaintoa Päijät-Hämeestä. Havainnot on tehty tasaisesti koko maakunnan alueella. Orimattilasta tietokantaan on ilmoitettu 6 valkolehdokkihavaintoa. Laji esiintyy varsin yleisenä, vaikkakin harvalukuisena, tuoreissa ja lehtomaisissa kangasmetsissä.

Fortumin suunnitteleman datakeskuksen myötä datakeskusalueelta häviäisi arvioilta noin 75 % alueella havaituista valkolehdokkiyksilöistä. Lupa- ja valvontavirasto pitää näin ollen perusteltuna, että hankkeen vaikutuksia valkolehdokille lievennetään siirtämällä valkolehdokkiyksilöt hakemuksen mukaisesti muuttuvan maankäytön alueelta hakemuksessa esitetyle siirtoistutusalueelle.

Lupa- ja valvontaviraston näkemyksen mukaan hanke ei edellä mainituin ehdoin heikennä valkolehdokin suotuisaa suojelutasoa paikallisesti, valtakunnallisesti tai alueellisesti. Näin ollen Lupa- ja valvontavirasto ei näe estettä poikkeamiselle lajin rauhoitusmääräyksistä.

6.2 Päätöksen täytäntöönpano

Luvanmukaisiin toimenpiteisiin saa ryhtyä päätöksen saavutettua lainvoiman muutoksenhakuajan jälkeen.

7 Sovelletut oikeusohjeet

Luonnonsuojelulaki (9/2023) 1 §, 2 §, 74 §, 83 §, 121 §

Luonnonsuojeluasetus (1066/2023) 6 §, liite 3

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 19 §

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §

Valtioneuvoston asetus 794/2024 elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2025

8 Asian käsittelijät

Asian on esitellyt johtava asiantuntija Riitta Ryömä ja ratkaissut ryhmäpäällikkö Olli Mattila. Päätös on hyväksytty sähköisesti. Merkintä hyväksynnästä on päätöksen viimeisellä sivulla.

9 Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

10 Käsittelymaksu

316 €. Lasku toimitetaan erikseen.

11 Päätöksestä tiedottaminen

Liitteet

Valitusosoitus
Maksua koskeva oikaisuvaatimusohje (luvan saajalle)

Jakelu

Lupa- ja valvontavirasto julkaisee päätöksen luonnonsuojelulain 121 §:n mukaisesti internetsivuillaan.

sähköpostitse:
Fortum Power and Heat Oy

Tiedoksi

sähköpostitse:
Ympäristöministeriö
Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri
Orimattilan kaupunki

Lupa- ja valvontavirasto
Postiosoite: PL 20, 13035 LVV
Puhelinvaihte: 0295 254 000
kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi

Tämä asiakirja LVV-U/30439/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/30439/2026 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Ryömä Riitta 12.06.2026 10:04

Ratkaisija Mattila Olli 12.06.2026 09:28